

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om främjande av integration och 14 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om främjande av integration och 14 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (RP 135/2022 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Mira Sinkkonen, arbets- och näringsministeriet
- ledande expert Antti Kaihovaara, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Tiina Järvinen, inrikesministeriet
- konsultativ tjänsteman Niina Suutarinen, finansministeriet
- specialsakkunnig Hanna Pihkanen, Migrationsverket
- jurist Kirsi Lamberg, Finlands Kommunförbund
- specialsakkunnig Anu Wikman-Immonen, Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om främjande av integration och lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel. Syftet med ändringen av den första lagen är att sörja för att kommunerna och välfärdsområdena ordnar integrationsfrämjande tjänster för personer som flyr kriget i Ukraina. Syftet med ändringen av den senare lagen är att precisera bestämmelserna om när mottagningstjänsterna upphör när en person som får tillfälligt skydd får en hemkommun.

Cirka 30 000 personer som tvingats fly kriget i Ukraina har kommit till Finland och beviljats tillfälligt skydd. Skyddet baserar sig på EU:s direktiv om tillfälligt skydd, som i och med kriget i Ukraina tillämpas för första gången i Finland. Tillfälligt skydd gör det möjligt att ge ett begränsat antal personer skydd snabbt och i en process som är enklare än asylprocessen.

Betänkande FvUB 22/2022 rd

För att se till att tjänster ordnas för dem som får tillfälligt skydd föreslås det att kommuner och välfärdsområden ska kunna betalas statliga ersättningar för att ordna dessa tjänster när de som fått tillfälligt skydd har beviljats hemkommun. Kostnaderna ersätts på samma grunder som till exempel kostnaderna för tjänster för personer som får internationellt skydd.

Det föreslås också att bestämmelserna om anvisande till kommuner ska tillämpas på personer som får tillfälligt skydd på motsvarande sätt som på personer som fått uppehållstillstånd på grund av en ansökan om internationellt skydd. Också myndighetsansvaret förtydligas när det gäller anvisande av personer till kommuner, och lagen om främjande av integration ändras så att den bättre motsvarar nuvarande praxis när det gäller processerna för flyttning av personer till kommuner.

Dessutom föreslås det att barn och unga som kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare och som får tillfälligt skydd ska få boende- och stödtjänster på samma sätt som kvotflyktingar som kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare eller barn och unga som får internationellt skydd.

Det föreslås vidare att mottagningslagen kompletteras när det gäller upphörande av mottagnings-tjänster för en person som får tillfälligt skydd, i en situation där personen har beviljats en hemkommun som avses i lagen om hemkommun.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2023.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Syftet med den föreslagna ändringen av lagen om främjande av integration (1386/2010, nedan integrationslagen) är att sörja för att kommunerna och välfärdsområdena ordnar integrationsfrämjande tjänster för personer som flyr kriget i Ukraina. Genom ändringen av lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, nedan mottagningslagen) preciseras dessutom bestämmelserna om när mottagningstjänsterna upphör då en person som får tillfälligt skydd får en hemkommun.

I och med kriget i Ukraina tillämpas tillfälligt skydd nu för första gången. Antalet personer som får tillfälligt skydd i Finland var cirka 40 500 i mitten av oktober. Största delen av dem som får tillfälligt skydd omfattas av mottagningstjänster. De som får tillfälligt skydd har i regel inte fått en hemkommun i Finland, eftersom de inte uppfyller villkoren för att få en hemkommun enligt 4 § i lagen om hemkommun (201/1994). De har dock i vissa situationer kunnat ansöka om hemkommun hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

De flesta av dem som får tillfälligt skydd under 2022 börjar uppfylla villkoren för att få hemkommun från och med mars 2023, när giltighetstiden för de tillfälliga uppehållstillstånd som de beviljats har förlängts och de har bott i Finland utan avbrott i minst ett år. Efter detta kan de beviljas en hemkommun om de ansöker om det hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Betänkande FvUB 22/2022 rd

Att ha en registrerad hemkommun är viktigt eftersom vissa tjänster och förmåner och även vissa skyldigheter i lagstiftningen är knutna till hemkommunen. Därför bedöms kommunernas och välfärdsområdenas roll som anordnare av tjänster för personer som får tillfälligt skydd öka betydligt från och med mars 2023.

I integrationslagen föreslås bland annat bestämmelser om att kommuner och välfärdsområden ska kunna betalas i integrationslagen definierade statliga ersättningar för att ordna tjänster för personer som får tillfälligt skydd och som har beviljats en hemkommun (44 §). Utskottet konstaterar att det är fråga om bland annat en kalkylmässig ersättning som betalas för handledning, rådgivning och ordnande av annan integrationsfrämjande verksamhet för personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. i den lagen, i fortsättningen alltså också sådana personer med hemkommun som får tillfälligt skydd. Den kalkylerade ersättningen är inte öronmärkt eller bunden till en viss person eller tjänst, så den kan också täcka personalkostnader för integrationstjänster.

I integrationslagen (43 §) föreslås det också att olika myndigheters roller i fråga om anvisande till kommuner förtydligas. Flyktingförläggningen har till uppgift att göra en framställning till närings-, trafik- och miljöcentralen om vem som ska anvisas till en kommun. Förläggningen stöder också personer i deras självständiga flyttning till kommunen. I praktiken ger förläggningen personerna information om till exempel hur man söker sig till Folkpensionsanstaltens tjänster och hjälper vid behov dem att fylla i en förmånsansökan. Dessutom ger förläggningen personen vägledning och råd i hur man söker hyresbostad till rimligt pris, ingår hyresavtal och bland annat tecknar en nödvändig hemförsäkring och ingår elavtal. Förläggningen hänvisar också familjerna till kommunala tjänster för att de ska få stöd med att söka plats för barnen inom småbarnspedagogiken eller i skolan, om familjen flyttar till en annan ort. Mer omfattande bestämmelser om en förläggnings uppgifter finns i mottagningslagen.

Dessutom föreslås det i integrationslagen bestämmelser (27 §) om att sådana barn eller unga med tillfälligt skydd som kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare och som har fått en hemkommun ska få boende- och stödtjänster på samma sätt som en kvotflykting som kommit till landet som minderårig utan vårdnadshavare eller ett barn eller en ung person som får internationellt skydd.

Utskottet betonar vikten av fungerande informationsutbyte mellan förläggningen, kommunen och andra myndigheter för att personerna ska kunna flytta från förläggningen till kommunen så smidigt som möjligt. Redan enligt den gällande integrationslagen får kommunen till exempel av förläggningen sådana uppgifter om en person som avses i 2 § 2 eller 3 mom. som är nödvändiga för skötseln av kommunens uppgifter enligt 2, 5 och 6 kap. i integrationslagen. För anvisande till kommuner får kommunerna till exempel uppgifter om de personer som ska anvisas till kommunerna. Kommunen ser också de uppgifter i det elektroniska ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden som finns om personer som bor i kommunen och som omfattas av den kalkylmässiga ersättningen. Av Folkpensionsanstalten får kommunen uppgifter om de invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd, så att kommunen ska kunna utarbeta inledande kartläggningar och integrationsplaner för dem. Dessutom ber förläggningen alla personer som ska flytta till en kommun om samtycke till att klient- och patientuppgifterna överförs till kommunen och i fortsättningen även till välfärdsområdet. Kommunen och välfärdsområdet ska begära dessa uppgifter av den förläggning där personen har varit klient.

Betänkande FvUB 22/2022 rd

Utskottet anser det vara viktigt att kommunerna, välfärdsområdena och arbets- och näringsbyråerna erbjuds stöd för att ordna tjänster för personer som får tillfälligt skydd och att de informeras om kommande ändringar. Det är nödvändigt bland annat för att samarbetsformerna mellan kommunerna och välfärdsområdena bara håller på att utformas. Det är viktigt att de som får tillfälligt skydd också själv får information om eventuell ansökan om hemkommun och om vad det innebär att få en hemkommun samt om de praktiska omständigheterna kring flytten till en kommun. Ministerierna bereder anvisningar och information både som förvaltningsövergripande samarbete och var och en inom sitt förvaltningsområde. Utskottet betonar att informationen ska vara så tydlig och enhetlig som möjligt.

I mottagningslagen (14 §) föreslås en bestämmelse om att en person som får tillfälligt skydd och som har en i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland kan tillhandahållas mottagningstjänster under en rimlig tid. Syftet med bestämmelsen är att se till att de som får tillfälligt skydd inte får överlappande tjänster från olika system och att mottagningstjänster inte tillhandahålls längre än nödvändigt. Samtidigt säkerställs det att mottagningstjänster ändå tillhandahålls tills personen får de tjänster och förmåner som han eller hon behöver av kommunen, välfärdsområdet eller Folkpensionsanstalten. Enligt utredning tar man också hänsyn till att familjemedlemmarna kan få en hemkommun vid olika tidpunkter när man bedömer vad som är en rimlig tid för tillhandahållandet av mottagningstjänster. Inom mottagningssystemet och i kommunerna finns det redan nu flera familjer där vissa familjemedlemmar har anteckning av hemkommun och vissa inte. Enligt uppgift beaktar servicesystemet familjemedlemmarnas olika rättigheter till tjänster, och familjemedlemmarna skiljs inte från varandra.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen med några lagtekniska ändringar i lagförslag 1.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om främjande av integration

2§. Tillämpningsområde. I proposition RP 84/2022 rd föreslås det ändringar bland annat i 2 § 2 mom. i integrationslagen och de ändringarna avses träda i kraft den 1 januari 2023. Riksdagen antog lagförslaget den 28 oktober 2022 (AjUB 9/2022 rd — RP 84/2022 rd). Det aktuella förslaget om ändring av 2 § 2 mom. måste samordnas med den lagändring som riksdagen godkänt. Den nu föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 2023.

Ingressen. Av det skäl som nämns ovan måste också ingressen i lagförslaget ändras.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 135/2022 rd utan ändringar.

Betänkande FvUB 22/2022 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 135/2022 rd med ändringar. (*Utskottets ändringsförslag*)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (1386/2010) 2 § 2 mom., 27 och 43 § samt 44 § 4 mom., sådana de lyder, 2 § 2 mom. och 43 § i lag / , 27 § sådan den lyder i lag 564/2020 och 44 § 4 mom. sådan den lyder i lag 906/2014, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i 5 kap. i denna lag om anvisande till kommuner och i 45, 45 a, 46, 47, 47 a, 48 och 49 § om ersättning för kostnader tillämpas på den som:

- 1) får internationellt skydd enligt utlänningslagen,
- 2) efter att ha ansökt om internationellt skydd har beviljats uppehållstillstånd enligt 51, 52 eller 89 § i utlänningslagen,
- 3) på grundval av 93 § i utlänningslagen har tagits till Finland på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser,
- 4) har beviljats kontinuerligt uppehållstillstånd enligt 52 a § 2 mom. eller 54 § 5 mom. i utlänningslagen, och
- 5) har beviljats uppehållstillstånd med stöd av 110 § i utlänningslagen och uppfyller de villkor som föreskrivs i 4 § i lagen om hemkommun (201/1994).

27 §

Stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare

Omvårdnad, omsorg och fostran för ett barn eller en ung person utan vårdnadshavare som har beviljats uppehållstillstånd efter att som minderårig ha ansökt om internationellt skydd i Finland

Betänkande FvUB 22/2022 rd

eller som har beviljats uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen och som har hemkommun enligt lagen om hemkommun eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen ordnas i familjegrupper eller med hjälp av stödd familjeplacering eller på något annat ändamålsenligt sätt.

Ett barn eller en ung person som avses i 1 mom. kan omfattas av stödåtgärder tills han eller hon fyller 25 år eller tills han eller hon har en vårdnadshavare i Finland.

43 §

Anvisande till kommuner

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska genom ett avtal enligt 41 § anvisa till en kommun:

1) på framställning av Migrationsverket en person som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen, och

2) på framställning av en förläggning en person som avses i 2 § 2 mom. och som befinner sig i en sådan utsatt ställning som avses i 6 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan dock på framställning av Migrationsverket eller en förläggning anvisa även någon annan person som avses i 2 § 2 mom. än en person som avses i 1 mom. i denna paragraf till en kommun. Närings-, trafik- och miljöcentralen kan även anvisa en person som avses i 2 § 3 mom. till kommunen.

Innan en person anvisas till en kommun ska närings-, trafik- och miljöcentralen komma överens med kommunen om anvisandet till kommunen. En annan kommun än en kommun som hör till landskapet Åland ska höra välfärdsområdet innan en person anvisas till kommunen, om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster. En kommun som hör till landskapet Åland ska höra hälso- och sjukvårdsmyndigheten i landskapet Åland, om personen har uppenbara behov av social- och hälsovårdstjänster.

En person som avses i 2 § 2 mom. kan flytta från en förläggning till en kommun med eller utan stödsatser från förläggningen, om personen anser det vara ändamålsenligt.

44 §

Statens ersättning till kommunen eller välfärdsområdet

Om den person, vars boende i kommunen är grunden för att ersättning betalas, inte har uppehållstillstånd när han eller hon kommer till landet eller sedan uppehållstillstånd beviljades inte uppfyller villkoren enligt 4 § i lagen om hemkommun, betalas ersättning från det att personen beviljades uppehållstillstånd. I fråga om en person som beviljats uppehållstillstånd med stöd av 110 § i utlänningslagen betalas ersättning dock först när personens första hemkommun har registrerats i befolkningsdatasystemet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 14 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 14 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011), sådan paragrafen lyder i lag 673/2015, ett nytt 3 mom. som följer:

14 §

Mottagare av mottagningsjänster

Den person som får tillfälligt skydd och som har i lagen om hemkommun avsedd hemkommun i Finland kan tillhandahållas mottagningsjänster under en rimlig tid.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 22/2022 rd

Helsingfors 9.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Holopainen gröna
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Juha Pylväs cent
medlem Mari Rantanen saf
medlem Matti Semi vänst
medlem Heikki Vestman saml
medlem Heidi Viljanen sd
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.